

verujemo ili ono, što Bugari vele; ali maćedonske narodnosti nema" (Ivanić, 1906). Zastupao je stav da istorija zna za Makedoniju kao za geografski pojam "ali je ne poznaje kao narodnosni pojam"; da su braća Miladinovi Srbi "rođeni od srpskih roditelja, u srpskom gradu Strugi, u Staroj Srbiji", iako su "vešti falsifikatori" u bugarsku korist; da u Makedoniji, u "sva tri etnička elementa: krv, jezik i običaji nema ni jednog 'atoma' bugarskog". Govorio je da "Maćedonci s oduševljenjem dočekuju srpsku vojsku" jer u njoj gledaju oslobodioca i od grčkog i bugarskog ropstva, a Srbi iz "obavezne bratske dužnosti, oslobađaju Maćedoniju od Grka i Bugara i prisajedinjuju je srpskoj državi" (Ivanić, 1908). A Hadži-Vasiljević je nazivajući makedonske oblasti "Južnim Srpskim Zemljama" kritikovao deo inteligencije koji je "za obojevanu zemlju srpsku" primio naziv "Maćedonija", sa namerom da "izbije otuda ime srpsko; da isključi prava srpskoga naroda na one lepe Srpske zemlje i da odrudi od Srbije sunarodnike njegove" (Hadži-Vasiljević, 1906). Stanovništvo Makedonije, iako po njemu nema nacionalne svesti, ipak "se osećalo kao jedno isto i nerazdvojno sa srpskim narodom i Srbijom, samo što je sve to bilo još u stadijumu osećanja" (Hadži-Vasiljević, 1909).

I drugi autori su tvrdili da je Makedonija "srpska zemlja, kolevka Srpstva", "srpska Stara Srbija", kao i da "ono što je u duši Makedonskih Slovena duboko urezano, srpski osećaji, ne mogu Bugari i njihovi pomoćnici izvitoperiti" (Ilić, 1908). Govorilo se da "bečka i petrogradska književnost protivno postojećem pojmanju prave Stare Srbije u narodu, oživljuju istorijsko ime Makedonija, te da time isključe prava srpskog naroda na ovu lepu srpsku zemlju i da odrude od Srbije, pravog Pijemonta srpskog, sunarodnike njene" (Andonović, 1913); da "duša srpskoga naroda u Makedoniji ne živi samo u jeziku, nego i u svemu onome što je našu pravoslavnu narodnu polovinu očuvalo kao narodnu celinu"; da "u Makedoniji nema ničega bugarskog"; da je u Makedoniji srpski narod i srpska kultura (Cemović, 1913). I Jaša Tomić je smatrao da u "velikom delu Maćedonije živi srpski narod", da se tek u novije doba ta oblast počela nazivati Maćedonija "verovatno zato, da tamo zatvore vrata Srbima", da su "Maćedonci bili Srbi, i da su i danas Srbi", o čemu svedoči "izgled onoga naroda, svedoči forma njihove lobanje, svedoče pesme njegove, običaji njegovi, a u prvom redu govor njegov". Pišući o Drugom balkanskom ratu Tomić konstatuje da su prilike bile drugačije i da Srbija nije dobila svoj deo Makedonije, "ona bi sigurno došla da ga uzme – docnije: "Maćedonija bi je privlačila kao magnet gvožđe. I to bi bilo osnovano na prirodi. Jedan Karađorđev vojvoda reko je kada se morao povlačiti sa svojom četom: onaj krvavi trag što ga ostavljamo neće izlizati niko. Mi ćemo se po njemu vratiti. I vratili su se" (Tomić, 1914). Popularnu izreku "gde je slava, tu je Srbin" Tomić dopunjuje novom: "Gde ima u Maćedoniji spomenika, tu je Srbin". Tvrdi da je "krv srpska dobila maha, da prostruji telom", predviđao je da kad ovi krajevi "potpadnu" Srbiji, "za najkraće vreme neće biti ni spomena Bugarima. Krv će poteći kud je nakad tekla, čim ne bude više prepreka" jer se, kako kaže, uverio "da u ovom narodu žive uspomene na njegovu prošlost"; da je taj narod "upoznao dušu onih, koji su mu došli kao Srbi", da se uverio »da su bolji, duševniji od Bugara i da su mu bliži« (Tomić, 1914). I po Beliću je "savremeni etnografski tip zapadne Makedonije, i delimice istočne, teško drukčije okarakterisati po poreklu nego kao srpsko makedonski", pa je i stanovništvo Makedonije prema Srbima bilo vrlo "predusretljivo i vrlo ljubazno" a zamena "ov" slogovima "ović" ili "ić" u prezimenima, "sama po sebi komična", dolazila je otuda što su je "mnogi Makedonci vršili bez pitanja vlasti", pa je "postala znak odobravanja ili neodobravanja novoga režima". Pretpostavljao je da je možda neko od predstavnika vlasti "preterao koji put u usrdnosti; ali se tu ni o kakvoj sistemi govoriti ne može" (Belić, 1913).

Todor Stanković je tvrdio da je utvrđeno "faktima i dokumentima" da su svi Sloveni u Makedoniji "čisti i pravi Srbi", a Makedonija srpska (Stanković, 1915), a Tomić da je "Južna Stara Srbija i Makedonija srpska kulevka i kulevka srpske kulture i književnosti" (Tomić, 1918). Grujić je uveravao da je vreme srpskog gospodarstva u Makedoniji "beše zlatno doba maćedonske prošlosti" (Grujić, 1921), a Radosavljević je pokušavao da neobaveštene izvede iz zablude o pojmu Makedonije "sa kojom po već ranije smišljenom planu tako rado paradiraju Bugari, a uz njih i mnoge druge pakosne i svesne šćardžije", jer kako je navodio, jasno uviđa "pakleni smer neprijatelja Srpstva, da imenom 'Maćedonija' obeleže nekakvu zasebnu državu, koja nije srpska zemlja i koja je bila i ostaje 'jabuka razdora'". Tvrdio je da narodnosti "neraspoložene prema Srpstvu, ovo prihvataju sa naročitom u napred smišljenom namerom i ciljem, a na žalost ima i samih Srba, koji to prihvataju iz nerazumevanja i neobaveštenosti", pa se iza ovog imena "skrivaju svi naoružani i nenaoružani zlikovci pod imenom 'makedonstvujućih', koje sa naročitim planom stvara, pomaže i štiti Bugarska". Navodio je da su "Makedonci" nepoznata narodnost koja "nije ni postojala, kao što ni danas ne postoji", da pominjanje Makedonije nije naivno nerazumevanje već "zločin prema Srpstvu", pominjao bugarsko "bespravno i razmaženo paradiranje sa 'Makedonijata' i sa nekakvim izmišljenim zasebnim narodom 'Makedoncite' koje istorija ne poznaje" i naglašavao da to ime "ne treba da pomene ni jedan svesan i obavešten Srbin, Hrvat i Slovenac". Narodnost makedonska "ne postoji", "kao što u stvarnosti nepostoji zasebna narodnost – Šumadijska, Crnogorska, Bošnjačka" (Radosavljević, 1925).

Da su ovi Sloveni "znatnim delom imali srpski etnički karakter" verovao je i Erdeljanović, pa je tvrdio da je pitanje o "rasnim osobinama 'makedonskih' Slovena" neprijatno bugarskim piscima jer ovi imaju "neke znatno drukčije rasne osobine nego Bugari", odnosno, jer su tu prisutni "mnogobrojni tipovi dinarske ili jadranske rase (crnomanjasta rasa visokog rasta i kratke, visoke glave, dakle brahicefalna)", koje kod Bugara "uopšte nema", a koje su najzastupljenije kod Srba. I on je navodio da svi makedonski Sloveni imaju slavu, nemaju uspomene na događaje iz bugarske istorije, pevaju o srpskim vladaocima, pa je zaključio da su Makedonci "ogranak srpskoga plemena" (Erdeljanović, 1925). I Petković je tvrdio da nema sumnje da su stanovici Strume i Strumice "Srbi po svojoj narodnosti" (Petković, 1926), a Protić da su život i običaji Makedonaca gotovo istovetni sa životom i običajima srpskog naroda, kao i da su Srbi bili prisutni u Makedoniji "i u polovini sedmogog veka", te "da su sva makedonska slovenska plemena još od početka bila srpska plemena". Objašnjavajući zašto su o Makedoniji u 19. veku najviše pisali Bugari, Protić je navodio da se u Srbiji malo "i mislilo i pisalo" jer se "smatralo da su srpska narodna prava na one krajeve naosporna" a veze stare i dugotrajne, "one su etnografske i istorijske i kulturne"